

Kế Hoạch Cho Gia Đình

30 dự án hữu ích cho cá nhân, gia đình và cộng đồng trong tháng Ramadan

[Tiếng Việt – Vietnamese – فيتنامية]

Tiến sĩ/ A'dil Ash-Shaddi

Tiến sĩ/ Ahamd Al-Mazid

Dịch thuật: Abu Zaytune Usman Ibrahim

Kiểm duyệt: Abu Hisaan Ibnu Ysa

2014 - 1435

IslamHouse.com

﴿ مشاريع الأسرة ﴾

٣٠ مشروعًا نافعًا للفرد والأسرة والمجتمع في رمضان

« باللغة الفيتنامية »

دكتور/ عادل الشدي

دكتور/ أحمد المزيد

ترجمة: أبو زيتون عثمان إبراهيم

مراجعة: أبو حسان محمد زين بن عيسى

2014 - 1435

IslamHouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Nhân Danh Allah
Đáng Rất Mực Độ Lượng
Đáng Rất Mực Khoan Dung

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَحْدَهُ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ لَا نَبِيَّ بَعْدَهُ، أَمَّا بَعْدُ:

Mọi lời ca ngợi và tán dương kính dâng lên một mình Allah, Thượng Đế duy nhất, cầu xin bằng an và phúc lành cho vị Nabi, vị mà sẽ không có vị Nabi nào xuất hiện sau Người ..

Quả thật, một số vị Salaf (tiền nhân ngoan đạo) đã nói: Họ thường cầu nguyện Allah ﷻ trong sáu tháng rằng xin Ngài hãy để cho họ được gặp Ramadan, rồi sau đó họ thường cầu nguyện trong sáu tháng rằng xin Ngài hãy chấp nhận Ramadan của họ. Đây là bằng chứng cho thấy sự quan tâm rất lớn của những người Salaf về tháng này, họ luôn lo nghĩ về những điều, những việc làm ngoan đạo, thiện tốt và vâng mệnh Allah ﷻ cho tháng này.

Gia đình Islam ngày hôm nay thực sự cần đến một phiên hội thảo khẩn cấp để bàn bạc và tham khảo ý kiến với nhau về những dự án hữu ích và thiện tốt có thể thực hiện trong tháng Ramadan ân phúc. Với sự kêu gọi cấp bách này, chúng tôi thấy rằng mình nên thảo ra cho các gia đình Islam các mô hình của các dự án thiện tốt và công đức có lợi cho gia đình và công chúng để các gia đình có thể lựa chọn

những dự án phù hợp. Dưới đây là các dự án hay các kế hoạch thiện tốt và công đức tiêu biểu trong tháng Ramadan:

☞ Dự án thứ nhất: Hòa giải

Gia đình không thể hoàn thành bất kỳ dự án tập thể nào mà không có sự hòa hợp và hài hòa giữa các thành viên trong gia đình. Điều này đòi hỏi sự khoan dung, lòng vị tha và loại bỏ các nguyên nhân bất đồng cũng như các nguyên nhân gây chia rẽ giữa các thành viên trong gia đình để trong tháng này gia đình có thể đón nhận những con tim đầy yêu thương, tình cảm và lòng trắc ẩn. Allah ﷻ phán:

﴿ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ ﴾ [سورة الأنفال: 1]

«Bởi thế, các người hãy kính sợ Allah và hòa giải ôn hòa giữa các người» (Chương 8 – Al-Anfal, câu 1).

Nabi Muhammad ﷺ nói:

«أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ: إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ» رواه الطبراني والبخاري وصححه الألباني.

“Việc từ thiện tốt nhất là sự hòa giải” (*Attabra-ni và Al-Bazar ghi lại, Sheikh Albani đã xác thực Hadith Sahih*).

Nabi Muhammad ﷺ nói trong một Hadith khác:

« أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَفْضَلِ مِنْ دَرَجَةِ الصِّيَامِ وَالصَّلَاةِ وَالصَّدَقَةِ ». قَالَ بَلَى . قَالَ: «إِصْلَاحُ ذَاتِ الْبَيْنِ فَإِنَّ فَسَادَ ذَاتِ الْبَيْنِ هِيَ الْحَالِقَةُ، لَا أَقُولُ تَحْلِقُ الشَّعْرَ وَلَكِنْ تَحْلِقُ الدِّينَ » رواه أبو داود والترمذي.

“Các người muốn Ta nói cho các người biết điều tốt hơn cả sự nhịn chay, lễ nguyện Salah và việc bố thí không?”

Các vị Sahabah nói: Thừa có. Người ﷺ nói: **“Đó là sự hòa giải, bởi quả thật sự bất hòa và hiềm khích là sự cạo trọc. Ta không nói là cạo trọc đầu mà là cạo trọc tôn giáo”** (Abu Dawood và Tirmizhi).

Có lần, Al-Hasan con trai của Ali có sự xích mích trong lời nói với người em ruột của mình Al-Hosain (cầu xin Allah hài lòng về tất cả họ) dẫn đến việc không nói chuyện với nhau nữa. Thế rồi qua ba ngày không nói chuyện với nhau, Al-Hasan tìm đến Al-Hosain, lúc đó Al-Hosain đang ngồi, Al-Hasan cúi xuống hôn lên đầu của Al-Hosain rồi ngồi xuống. Khi Al-Hasan đã ngồi xuống thì Al-Hosain nói: Quả thật, điều ngăn cản em không bắt đầu làm hòa với anh trước và ngăn cản em đứng dậy đến với anh là bởi vì anh đáng được hưởng ân phúc hơn em cho nên em ghét lấy đi điều xứng đáng dành cho anh.

🌀 Dự án thứ hai: Củng cố đạo đức Islam

Các thành viên của gia đình nên thực hành theo đạo đức của Islam, họ nên cư xử và đối đãi với nhau và với mọi người xung quanh bằng đạo đức Islam, hãy áp dụng nó như là một thói quen vốn có của họ suốt trong tháng và hãy tiếp tục duy trì nó cho dù sau Ramadan. Bởi lẽ, đó là tinh thần của Islam, là giá trị căn bản và mục đích chính yếu cho sứ mạng của Nabi Muhammad ﷺ, Người nói:

« إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ صَالِحَ الْأَخْلَاقِ » رواه أحمد والحاكم، وصححه الألباني.

“Quả thật, Ta được cử phái đến để hoàn thiện và chu toàn phẩm chất đạo đức tốt đẹp” (Ahmad, Hakim ghi lại, Albani xác thực Hadith Sahih).

Đạo đức Islam cũng là giá trị căn bản của nhịn chay tháng Ramadan. Nabi ﷺ nói:

«لَيْسَ الصَّيَامُ عَنِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ، وَإِنَّمَا مِنَ اللُّغْوِ وَالرَّفَثِ» رواه ابن حبان.

“Nhịn chay không phải chỉ nhịn ăn nhịn uống mà còn phải nhịn không để dính vào điều sàm bậy và tội lỗi”
(*Ibnu Hibban ghi lại*).

«الصَّيَامُ جُنَّةٌ، وَإِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمٍ أَحَدِكُمْ، فَلَا يَرِفُثُ وَلَا يَصْخَبُ، فَإِنْ سَابَهُ أَحَدٌ، أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ» رواه البخاري.

“Nhịn chay là tấm chắn bảo vệ, và khi nào vào ngày nhịn chay của ai đó trong các người thì y chớ đừng nói lời sàm bậy cũng như chớ đừng to tiếng. Nếu có ai đó chửi rủa y hoặc gây chiến với y thì y hãy nói: tôi là người đang nhịn chay” (*Albukhari*).

Quả thật, nhịn chay bắt buộc phải thanh lọc bản thân, thanh lọc tâm hồn khỏi tính keo kiệt, ích kỷ, kiêu ngạo, tự cao tự đại, và những bản chất xấu khác. Nếu nhịn chay mà không bỏ đi thói nói xấu sau lưng, mách lẻo, nói dối, đố kỵ ganh ghét, thù hằn, chế giễu hoặc nhạo báng thì việc nhịn chay sẽ chẳng mang lại lợi ích gì cũng như chẳng mang lại giá trị nào cho người nhịn chay? Nabi Muhammad ﷺ nói:

«مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ وَالْعَمَلَ بِهِ فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ» رواه البخاري.

“Ai không bỏ những lời nói dối và sàm bậy và cứ mặc nhiên hành động như thế thì quả thật Allah đâu cần đến việc y bỏ thức ăn và thức uống của y” (*Albukhari*).

☞ Dự án thứ ba: Tìm kiếm sự tha thứ

Tháng Ramadan là cơ hội để được tha thứ tội lỗi và những điều sai trái, cho nên gia đình cần phải quan tâm đến điều này và đặt nó thành mục tiêu hàng đầu trong Ramadan ân phúc. Chẳng phải tháng này đi qua là mọi tội lỗi của từng cá nhân sẽ được tha thứ hoàn toàn nếu như y biểu hiện đúng với bản chất của nó. Một Hadith Sahih ghi lại rằng:

« قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: « رَغِمَ أَنْفٌ ثُمَّ رَغِمَ أَنْفٌ ثُمَّ رَغِمَ أَنْفٌ » .
قِيلَ مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ « مَنْ أَدْرَكَ رَمَضَانَ فَلَمْ يُغْفِرْ لَهُ » رواه مسلم.

“Nabi ﷺ nói: ‘Thật đáng trách cho một người, thật đáng trách cho một người, thật đáng trách cho một người’. Các vị Sahabah hỏi: Ai vậy thưa Thiên sứ của Allah! Người ﷺ nói: ‘Đó là người gặp được tháng Ramadan nhưng lại không được tha thứ tội lỗi’” (Muslim).

Một trong những nguyên nhân được tha thứ tội lỗi trong tháng Ramadan:

1- Nhịn chay Ramadan bởi Nabi ﷺ đã nói:

« مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ » متفق عليه.

“Ai nhịn chay Ramadan với cả đức tin và niềm hy vọng, y sẽ được tha thứ những tội lỗi đã qua” (Albukhari, Muslim).

2- Dâng lễ nguyện Salah trong các đêm Ramadan bởi Nabi ﷺ đã nói:

« مَنْ قَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ » متفق عليه

“Ai đứng dâng lễ nguyện Salah hằng đêm của Ramadan bằng cả đức tin và niềm hy vọng, y sẽ được tha thứ những tội lỗi đã qua” (Albukhari, Muslim).

3- Dâng lễ nguyện Salah trong đêm định mệnh Al-Qadr, bởi Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ » أخرجه البخاري ومسلم.

“Ai đứng dâng lễ nguyện Salah trong đêm định mệnh Al-Qadr với đức tin và niềm hy vọng, y sẽ được tha thứ những tội lỗi đã qua” (Albukhari, Muslim).

Một số điều mà người nhịn chay cần lưu ý:

1- Rằng người nhịn chay và dâng lễ nguyện Salah sẽ không đạt được ân phước cũng như sự tha thứ trừ phi sự nhịn chay và việc dâng lễ nguyện Salah của y đạt được đức tin Iman nơi Allah và chứa đựng sự thành tâm nơi Ngài đồng thời y phải có niềm hy vọng và khao khát ân phước nơi Ngài.

2- Bắt buộc phải nhịn chay trọn vẹn nguyên tháng theo yêu cầu.

3- Bắt buộc phải dâng lễ nguyện Salah nguyên tháng trong đêm, phải dâng lễ nguyện Salah trọn vẹn cùng với Imam, không được rời đi cho đến khi nào Imam rời đi.

4- Bắt buộc phải nỗ lực và siêng năng hơn trong những mười đêm cuối của Ramadan để đảm bảo gặp được đêm định mệnh ân phúc Al-Qadr.

☞ Dự án thứ tư: lên kế hoạch cho chuyến hành hương Hajj cùng với Nabi ﷺ:

Đó là thực hiện chuyến hành hương Umrah trong tháng Ramadan được khuyến khích. Quả thật, Nabi Muhammad ﷺ nói:

«عُمْرَةٌ فِي رَمَضَانَ تَعْدِلُ حَجَّةً - أَوْ قَالَ - حَجَّةً مَعِيَ» متفق عليه.

“Hành hương Umrah trong tháng Rammadan tương đương với hành hương Hajj – hoặc Người nói – tương đương với hành hương Hajj cùng với Ta” (Hadith được thống nhất về tính xác thực của nó).

☞ Dự án thứ năm: gạt hái ân phúc của việc hành đạo một ngàn tháng

Ân phúc to lớn và vĩ đại nhất trong tháng Ramadan là ở đêm định mệnh Al-Qadr, đêm mà Allah ﷻ sẽ ban cho hồng phúc và ân huệ hơn tất cả các đêm khác, Ngài phán:

﴿ إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۗ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۗ لَيْلَةُ الْقَدْرِ حَيْرٌ ۗ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۗ ﴾ [سورة القدر: ۱ - ۳]

«Quả thật, TA (Allah) đã ban Nó (Qur'an) xuống vào một Đêm định mệnh. Và điều gì cho Người biết Đêm Định mệnh là gì? Đêm Định mệnh tốt hơn cả một ngàn tháng.» (Chương 97 – Al-Qadr, câu 1 - 3).

Quả thật, Nabi ﷺ bảo chúng ta sẵn đón đêm ân phúc này trong mười đêm cuối của Ramadan. Do đó, ai muốn gặp được đêm ân phúc này thì phải cố gắng nỗ lực hết mình trong những mười đêm cuối này để chắc chắn rằng chúng ta

thực sự đạt được ân phúc thiêng liêng và vĩ đại mà Allah ﷻ đã hứa với chúng ta.

Và một trong phương thức giúp chúng ta sẵn đón được đêm định mệnh ân phúc này là I'tikaf trong mười ngày cuối của tháng Ramadan. I'tikaf giúp chúng ta toàn tâm toàn ý hành đạo: thờ phượng, tụng niệm, dâng lễ nguyện Salah và đọc Qur'an. Và quả thật Nabi ﷺ đã thường I'tikaf trong mười ngày cuối của Ramadan cho đến khi Người qua đời. *(Theo Hadith được thống nhất về tính xác thực của nó)*

∞ Dự án thứ sáu: Đạt được sự cứu rỗi khỏi Hỏa Ngục

Gia đình phải lập ra kế hoạch cho tháng Ramadan với mục tiêu tất cả mọi thành viên trong gia đình đều được giải thoát khỏi Hỏa Ngục. Kế hoạch đó là hoàn thiện tốt việc nhịn chay và dâng lễ nguyện Salah trong đêm, giữ cơ thể khỏi những điều trái đạo và tội lỗi, cư xử tử tế với mọi người, bởi Nabi ﷺ nói:

« إِنَّ لِلَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عُرْتَقَاءَ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ » رواه أحمد والبخاري وصححه الألباني.

“Quả thật, ở nơi Allah Tối Cao và Ân Phúc đều có những bề tôi được giải thoát vào mỗi ngày đêm” *(Ahamd, Al-Bazar ghi lại, Sheikh Albani xác thực Hadith Sahih).*

Và dĩ nhiên nên đưa ra các nguyên nhân được giải thoát khỏi Hỏa Ngục, tiêu biểu:

1- Bảo vệ danh dự của đồng đạo Muslim; Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَنْ دَبَّ عَنْ عَرِضِ أَخِيهِ بِالْغِيْبَةِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعْتِقَهُ مِنَ النَّارِ » رواه أحمد وصححه الألباني.

“Ai bảo vệ danh dự của người anh em động đạo của y bằng cách không nói xấu sau lưng thì y đáng được Allah giải thoát khỏi Hỏa Ngục” (Ahmad ghi lại, Sheikh Albani xác thực Hadith Sahih).

2- Nabi ﷺ nói:

« مَنْ كَانَ سَهْلًا هَيِّئْنَا لَيْتًا حَرَمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ » رواه الحاكم وصححه الألباني.

“Ai dễ dãi, thoải mái và nhẹ nhàng thì Allah không cho vào trong Hỏa Ngục” (Hakim ghi lại, Sheikh Albani xác thực Hadith Sahih).

📖 Dự án thứ bảy: gia tăng tài khoản ân phước của bạn bằng Qur'an

Gia đình phải đảm bảo trong các dự án Ramadan có đọc xướng Kinh Qur'an và hoàn tất việc đọc xướng toàn bộ Qur'an nhiều lần trong Ramadan, bởi lẽ Ramadan là tháng của Qur'an. Nabi Muhammad ﷺ đã ôn lại Qur'an cùng với đại Thiên Thần Jibril عليه السلام trong tháng Ramadan. Sẽ không là điều khó khăn đối với ai thực sự muốn phụng mệnh Allah trong tháng này hoàn tất việc đọc toàn bộ Qur'an sau mỗi ba ngày hoặc mỗi năm ngày hoặc mỗi tuần. Việc làm này sẽ gia tăng ân phước trong tài khoản ân phước và công đức của mỗi người, vì Nabi Muhammad ﷺ đã có nói:

« مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ وَالْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا لَا أَقُولُ الْم حَرْفٌ وَلَكِنْ أَلِفٌ حَرْفٌ وَلَا مٌ حَرْفٌ وَمِمْ حَرْفٌ » رواه الترمذي.

“Ai đọc một chữ từ Kinh sách của Allah (Qur’an) thì y sẽ được ban cho một công đức, một công đức bằng với mười ân phước. Ta không nói ﴿الم﴾ – ‘Alif - Laam – Meem’ là một chữ mà Alif là một chữ, Laam là một chữ và Meem là một chữ” (Tirmizhi).

🌀 Dự án thứ tám: Sadaqah (bố thí) Ramadan

Gia đình phải tập cho các thành viên thành thói quen trong việc biếu tặng, cho và bố thí, đặc biệt là trong tháng ân phúc này. Có một Hadith ghi lại rằng:

Ông Ibnu Abbas thuật lại rằng Thiên sứ của Allah là người rộng lượng nhất trong nhân loại, và Người càng rộng lượng hơn vào tháng Ramadan khi Đại Thiên thần Jibril đến gặp Người. Đại Thiên thần Jibril đến để dạy Người Qur’an, Đại Thiên thần Jibril đã đến gặp Người vào mỗi đêm của tháng Ramadan để dạy Người Qur’an. Thiên sứ của Allah mỗi khi gặp Jibril thì Người rộng lượng trong việc làm thiện tốt hơn cả cơn gió được thổi đến. (Hadith được thống nhất về tính xác thực của nó), và trong một lời dẫn khác có nói thêm rằng không có bất cứ ai đến xin Người điều gì mà Người không cho.

Người Muslim phải nên nỗ lực hết sức mình trong việc tìm kiếm những người đáng được nhận đồ bố thí và quà cáp, những người thường kín đáo giấu mình không đi xin thiên hạ. Họ là những người đáng được quan tâm và đáng được những người Muslim đồng đạo giúp đỡ vì họ không ăn xin trên đường, tại các Masjid hay trong các chợ.

Người đàn ông nên tập cho các thành viên trong gia đình quen với việc làm bố thí, cho và tặng, hãy tạo điều kiện

cho họ thực hiện những việc làm đó và hãy nhắc nhở họ về những ân phúc to lớn của việc bố thí.

🌀 Dự án thứ chín: tiếp đãi đồ xả chay cho những người nhịn chay

Một trong những cảnh tượng đẹp mà chúng tôi nhìn thấy là nhiều món ăn thức uống xả chay được trải đầy ở khắp mọi nơi với mục đích tiếp đãi đồ xả chay cho những người nhịn chay nghèo, khó khăn cũng như những người bận rộn không có thời gian để chuẩn bị cho bữa xả chay. Do đó, gia đình hãy cùng tham gia chương trình từ thiện tốt đẹp này, có thể đóng góp bằng tiền, bằng thức ăn đồ uống, tốt nhất là bằng thức ăn đồ uống. Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْئًا »
رواه أحمد والترمذي وصححه الألباني.

“Ai chiêu đãi đồ xả chay cho người nhịn chay thì y sẽ được ban cho ân phước giống như ân phước của người nhịn chay đó, nhưng người nhịn chay đó sẽ không bị mất đi một điều gì từ ân phước của mình” (Ahmad và Tirmizhi).

Và một trong những hình ảnh đẹp mà chúng tôi nhìn thấy là một cậu thanh niên tốt bụng đứng tại ngã tư giao lộ vào giờ Maghrib để phân phát đồ xả chay cho những người nhịn chay đã đến giờ xả chay mà họ vẫn còn kẹt ở trên xe. Cầu xin Allah ban phúc lành cho những ai làm tốt vì Ngài.

🌀 Dự án thứ mười: Đóng góp trong việc tuyên truyền và lan tỏa kiến thức giáo lý

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« إِنَّ مِمَّا يَلْحَقُ الْمُؤْمِنَ مِنْ عَمَلِهِ وَحَسَنَاتِهِ بَعْدَ مَوْتِهِ عِلْمًا عَلَّمَهُ وَنَشَرَهُ وَوَلَدًا صَالِحًا تَرَكَهُ وَمُصْحَفًا وَرَثَهُ أَوْ مَسْجِدًا بَنَاهُ أَوْ بَيْتًا لِابْنِ السَّبِيلِ بَنَاهُ أَوْ نَهْرًا أَجْرَاهُ أَوْ صَدَقَةً أَخْرَجَهَا مِنْ مَالِهِ فِي صِحَّتِهِ وَحَيَاتِهِ يَلْحَقُهُ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهِ » رواه البيهقي وحسنه الألباني.

“Quả thật, những việc làm cũng như những công đức vẫn còn duy trì đến người có đức tin sau khi y chết: kiến thức được y tuyên truyền; đứa con ngoan đạo mà y bỏ lại; quyển kinh Qur’an y để lại có người kế thừa; Masjid, ngôi nhà tình thương, con sông mà y đã xây từ sức lực hoặc tài sản của y; sự bố thí mà y đã cho đi. Tất cả những thứ đó vẫn mãi cùng với y sau khi y chết” (Albayhaqi ghi lại, Albani xác thực Hadith tốt).

Nếu là người hiểu biết và có kiến thức thì hãy tuyên truyền kiến thức bằng cách dạy và thuyết giảng, còn nếu không phải là người am hiểu kiến thức thì tham gia đóng góp công sức trong việc tuyên truyền kiến thức bằng cách phân phát sách, băng đĩa cassette và những phương tiện tuyên truyền hữu ích, hoặc có thể bằng cách khuyến khích, kêu gọi mọi người tham gia các buổi thuyết giảng của những học giả hiểu biết hoặc làm lịch thời gian của các buổi thuyết giảng rồi phân phát cho mọi người.

🌀 Dự án thứ mười một: Giúp đỡ và hỗ trợ cho người ăn học kiến thức giáo lý

Đây cũng là cách góp phần trong việc truyền bá kiến thức tôn giáo. Ông Anas bin Malik ﷺ thuật lại: trong thời của Nabi ﷺ có hai anh em, một trong hai thường đến tham gia nghe Nabi ﷺ thuyết giảng và nói chuyện, còn người còn

lại thì chăm làm việc và lao động. Người chăm làm và lao động đã đến than phiền với Nabi ﷺ về người anh em của mình, y nói: Thừa Thiên sứ của Allah, quả thật người em này của tôi chẳng phụ giúp tôi gì cả. Nabi ﷺ nói:

« لَعَلَّكَ تُرَزِّقُ بِهِ » صحيح سنن الترمذي.

“Ta mong rằng người được ban bổng lộc bởi cậu ta”
(Hadith Sahih trong Sunan Tirmizhi).

☞ Dự án thứ mười hai: Cấp nước uống cho người

Nước là nguồn lực của cuộc sống. Nước có thể khan hiếm ở một số vùng, do đó việc cung cấp nước uống cho người sau khi xả chay là một trong những hình thức Sadaqah to lớn và ý nghĩa nhất. Nabi Muhammad ﷺ nói:

« أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ سَقْيُ الْمَاءِ » أحمد وأبو داود وحسنه الألباني.

“Sadaqah tốt nhất là cấp nước uống” (Ahmad, Abu Dawood ghi lại, Albani xác thực Hadith tốt).

☞ Dự án thứ mười ba: Giúp thanh toán nợ nần cho người mắc nợ hoặc tạo điều kiện giảm thiểu khó khăn cho họ

Nợ nần là nỗi lo âu ảnh hưởng đến tinh thần ngày đêm của một người, chính vì thế, Nabi Muhammad ﷺ nói:

« أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ أَنْ تَدْخُلَ عَلَى أَخِيكَ الْمُؤْمِنِ سُرُورًا، أَوْ تَقْضِيَ عَنْهُ دَيْنًا، أَوْ تُطْعِمَهُ خُبْزًا » ابن أبي الدنيا وحسنه الألباني.

“Việc làm tốt nhất là người mang lại niềm vui cho người anh em có đức tin của người hoặc thanh toán nợ hộ y

hoặc cho y thức ăn dù chỉ là một ổ bánh mì” (*Ibnu Abi Dunya ghi lại, Albani xác thực Hadith này tốt*).

Nabi ﷺ nói:

« مَنْ نَقَسَ عَنْ غَرِيمِهِ أَوْ مَحَا عَنْهُ كَانَ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ » رواه أحمد والداري.

“Ai xóa đi khoản nợ của người mắc nợ thì sẽ được ở dưới bóng mát của chiếc Ngai Vương (Arsh) của Allah vào Ngày Phục Sinh” (*Ahmad và Adda-rami ghi lại*).

Nabi ﷺ nói:

« مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُنَجِّيَهُ اللَّهُ مِنْ كُرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلْيَنْقَسْ عَنْ مُعْسِرٍ أَوْ يَضَعْ عَنْهُ » رواه مسلم.

“Ai muốn được Allah cứu khỏi tai kiếp ở Ngày Phục Sinh thì y hãy giải tỏa nỗi lo cho người gặp khó khăn” (*Muslim*).

Nabi ﷺ nói:

« كَانَ رَجُلٌ يُدَايِنُ النَّاسَ فَكَانَ يَقُولُ لِفَتَاهُ إِذَا أَتَيْتَ مُعْسِرًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ لَعَلَّ اللَّهَ يَتَجَاوَزُ عَنَّا. فَلَقِيَ اللَّهَ فَتَجَاوَزَ عَنْهُ » رواه مسلم.

“Có một người đàn ông cho công chúng mượn nợ (ông là chủ nợ), ông thường nói với người giúp việc của ông: khi cậu đến đòi nợ mà thấy người mắc nợ có gia cảnh khó khăn thì cậu hãy dễ dãi cho người đó mong rằng Allah sẽ dễ dãi với cậu khi cậu trở lại trình diện Ngài” (*Muslim*).

☞ Dự án thứ mười bốn: Giúp giải quyết các nhu cầu cần thiết và cấp bách cho người

Ibnu Umar ﷺ thuật lại, Nabi Muhammad ﷺ nói:

« أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمُ لِلنَّاسِ، وَأَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ سُرُورٌ تُدْخِلُهُ عَلَى مُسْلِمٍ، أَوْ تَكْشِفُ عَنْهُ كُرْبَةً، أَوْ تَطْرُدُ عَنْهُ جُوعًا، أَوْ تَقْضِي عَنْهُ دَيْنًا، وَلَا أَنْ أَمْشِيَ مَعَ أَخٍ لِي فِي حَاجَةٍ، أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَعْتَكِفَ فِي الْمَسْجِدِ، وَمَنْ كَفَّ غَضَبَهُ سَتَرَ اللَّهُ عَوْرَتَهُ، وَمَنْ كَتَمَ غَيْظَهُ، وَلَوْ شَاءَ أَنْ يُمِضِيَهُ أَمْضَاهُ، مَلَأَ اللَّهُ قَلْبَهُ يَوْمَ الْفِيَامَةِ رِضًا، وَمَنْ مَشَى مَعَ أَخِيهِ فِي حَاجَةٍ حَتَّى يُبْتِغَاهَا، أَثَبَّتَ اللَّهُ قَدَمَيْهِ يَوْمَ تَزُولُ الْأَقْدَامُ » ابن أبي الدنيا وحسنه الألباني.

“Người mà Allah yêu thương nhất trong nhân loại là người mang lại điều hữu ích nhất cho nhân loại; việc làm tốt nhất đối với Allah và việc làm mang lại niềm vui cho người Muslim, hoặc giải tỏa khó khăn cho y, hoặc giúp y vượt qua cơn đói, hoặc thanh toán nợ cho y. Quả thật, việc Ta đi bộ cùng với người anh em đồng đạo của Ta để giải quyết nhu cầu cho y là việc làm yêu thích đối với Ta hơn Ta I’tikaf trong Masjid một tháng. Và ai kìm hãm cơn nóng giận của y thì Allah sẽ che đậy phần thềm kín của y, và ai dằn lòng mà kiên nhẫn thì Allah sẽ làm cho trái tim y đầy sự hài lòng vào Ngày Phục Sinh. Và ai đi cùng với người anh em đồng đạo của y để giải quyết một nhu cầu nào đó cho người đó thì Allah sẽ làm vững đôi chân của y vào Ngày mà các bàn chân không thể đứng vững.” (Ibnu Abi Addunya ghi lại, Sheikh Albani xác thực Hadith tốt).

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَنْ نَقَسَ عَن مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَقَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ » رواه مسلم.

“Ai giúp người có đức tin giải tỏa một nạn kiếp trong các nạn kiếp của thế gian thì Allah sẽ giải thoát người đó khỏi một nạn kiếp trong các nạn kiếp của Ngày Phục Sinh; và ai tạo sự dễ dàng cho người gặp khó khăn thì Allah sẽ làm cho y dễ dàng ở trên đời này và ở Đời Sau; và ai che đậy người Muslim thì Allah sẽ che đậy cho y ở đời này và ở Đời Sau; và Allah luôn phù hộ giúp đỡ người bè tôi nào giúp đỡ người anh em đồng đạo của y” (Muslim).

🌀 Dự án thứ mười 15: vệ sinh khu vực ở

Trong tháng Ramadan, mọi người thường vứt bọc rác bừa bãi trên các con đường, những con mèo đến mở tung các bọc rác này ra làm cho đường xá đầy rác rưởi và gây phiền toái đến người đi qua lại với các mùi hôi khó chịu. Đây là sự biểu hiện ngược lại với giáo huấn của Islam khi nó dạy các tín đồ phải giữ vệ sinh trên các lối đi và dẹp bỏ những gì gây trở ngại trên đường đi. Nếu mỗi gia đình đều lưu tâm bỏ rác vào những nơi riêng dành cho nó thì chắc chắn sẽ không có tình trạng phiền toái như thế này. Nabi Muhammad ﷺ nói:

«الإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، أَعْلَاهَا قَوْلُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَدْنَاهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ» متفق عليه.

“Đức tin Iman gồm có bảy mươi mấy phần, phần cao nhất của nó là câu tuyên thệ ‘Lَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ’ – ‘Không có Thượng Đế đích thực nào khác ngoài Allah’ và phần thấp nhất của nó là vớt bỏ những vật trở ngại trên đường, và mắc cỡ là một phần của đức tin Iman” (Albukhari, Muslim).

Nabi Muhammad ﷺ liên kết giữa biểu hiện sự văn minh và đức tin Iman cho thấy sự vĩ đại và thiêng liêng của tôn giáo này rằng nó luôn quan tâm đến toàn bộ mọi mặt của đời sống.

Người ﷺ nói:

«بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقٍ وَجَدَ عُصْنَ شَوْكٍ عَلَى الطَّرِيقِ فَأَخْرَهُ، فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ، فَغَفَرَ لَهُ» متفق عليه.

“Có một người đàn ông trong lúc đang đi bộ trên một con đường, y nhìn thấy một nhánh cây có gai nằm trên đường, y đã nhặt và vớt bỏ nó đi, Allah cảm kích việc làm đó của y và đã tha thứ tội lỗi cho y” (Albukhari, Muslim).

«أَمِطِ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ» البخاري في الأدب المفرد، وصححه الألباني.

“Hãy dẹp sạch những vật trở ngại trên đường, đó sẽ là một công đức cho người” (*Albukhari ghi lại trong lễ nghĩa của cá nhân, Albani xác thực Hadith Sahih*).

☞ Dự án thứ mười sáu: trồng cây ăn trái

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَغْرِسُ غَرْسًا ، أَوْ يَزْرَعُ زَرْعًا ، فَيَأْكُلُ مِنْهُ طَيْرٌ أَوْ إِنْسَانٌ أَوْ بَهِيمَةٌ ، إِلَّا كَانَ لَهُ بِهِ صَدَقَةٌ » متفق عليه.

“Không một người Muslim nào trồng hoặc gieo xuống đất một loại cây trồng rồi được chim, thú hoặc con người ăn từ cây trồng đó mà y không được ban cho ân phước của việc bố thí” (*Albukhari, Muslim*).

☞ Dự án thứ mười bảy: bảo trợ cho trẻ mồ côi

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِي الْجَنَّةِ هَكَذَا » . وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى ، وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا . رواه البخاري.

“Ta và người bảo trợ trẻ mồ côi sẽ trong Thiên Đàng như thế này” và Người chia ra hai ngón tay: ngón trỏ và ngón giữa và cử động qua lại. (*Albukhari*)

« مَنْ صَمَّ يَتِيمًا بَيْنَ مُسْلِمِينَ فِي طَعَامِهِ وَشَرَابِهِ حَتَّى يَسْتَعْنِيَ عَنْهُ ، وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ » أبو يعلى وصححه الألباني.

“Ai bảo hộ trẻ mồ côi giữa những người Muslim về thức ăn và thức uống cho tới khi nó có thể tự lo cho bản thân

thì chắc chắn ý sẽ vào được Thiên Đàng” (Abu Ya’la ghi lại, Sheikh Albani xác thực Hadith Sahih).

☞ Dự án thứ mười tám: bảo trợ những góa phụ và những người khó khăn

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« السَّاعِي عَلَى الْأَرْمَلَةِ وَالْمِسْكِينِ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ، أَوْ الْقَائِمِ اللَّيْلِ الصَّائِمِ النَّهَارِ » رواه البخاري.

“Người đi giúp đỡ người phụ nữ góa và người khó khăn giống như người đi chiến đấu cho con đường chính nghĩa của Allah, hoặc như một người dâng lễ nguyện Salah ban đêm và nhịn chay ban ngày” (Albukhari).

☞ Dự án thứ mười chín: chỉ dạy cho người những điều để họ làm cơ sở thực hiện trong vấn đề

Có một Hadith ghi lại rằng:

عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ قَالَ « الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِهِ ». قَالَ قُلْتُ أَيُّ الرِّقَابِ أَفْضَلُ قَالَ « أَنْفُسُهَا عِنْدَ أَهْلِهَا وَأَكْثَرُهَا ثَمَنًا ». قَالَ قُلْتُ فَإِنْ لَمْ أَفْعَلْ قَالَ « تُعِينُ صَانِعًا أَوْ تَصْنَعُ لِأَخْرَقَ ». قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ ضَعُفْتُ عَنْ بَعْضِ الْعَمَلِ قَالَ « تَكْفُفْ شَرَّكَ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّهَا صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ » مسلم.

Ông Abu Zdar ﷺ thuật lại: Tôi nói: Thừa Thiên sứ của Allah! Việc làm nào tốt nhất? Người ﷺ nói: “Đức tin nơi Allah và đi chiến đấu cho con đường chính nghĩa của Allah”. Tôi nói: Người nữ lệ nào tốt nhất để tôi giải phóng?

Người ﷺ nói: “**Người nữ nô lệ mà người yêu thích nhất cũng như có giá đắt nhất**”. Tôi nói: Nếu tôi không tìm thấy để thực hiện vậy tôi cần làm gì để có điều tốt? Người ﷺ nói: “**Người hãy giúp đỡ người sản xuất hoặc giúp đỡ người có nhu cầu về một việc nào đó**”. Tôi nói: Nếu tôi không có khả năng nhưng tôi muốn có được điều thiện tốt thì tôi làm gì? Người ﷺ nói: “**Người hãy ngăn người làm điều Shirk, bởi đó là điều bố thí của người cho bản thân người**” (*Muslim*).

🌀 Dự án thứ hai mươi: củng cố tình nghĩa láng giềng xóm xóm

Có thể mối quan hệ láng giềng và tình nghĩa chòm xóm trở nên xấu và yếu đi, bởi thế, tháng Ramadan là cơ hội để củng cố lại mối quan hệ và tình nghĩa cao đẹp này. Và mỗi tín đồ Muslim có nghĩa vụ rất lớn đối với người chòm xóm và láng giềng. Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ جَارَهُ » رواه البخاري.

“**Ai có đức tin nơi Allah và Ngày Sau thì hãy đối xử tử tế với người láng giềng**” (*Albukhari*).

« خَيْرُ الْأَصْحَابِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِصَاحِبِهِ وَخَيْرُ الْجِيرَانِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِجَارِهِ » رواه الترمذي وأحمد.

“**Người bạn tốt nhất trong những người bạn ở nơi Allah là người bạn tốt nhất trong số họ; và người láng giềng tốt nhất nơi Allah là người cư xử tử tế nhất với người làng giềng của y**” (*Tirmizhi và Ahamd*).

Nabi ﷺ nói với Abu Zdar ﷺ:

« يَا أَبَا ذَرٍّ إِذَا طَبَخْتَ مَرَقَةً فَأَكْثِرْ مَاءَهَا وَتَعَاهِدْ حَيْرَانَكَ » رواه مسلم.

“Này Abu Zdar, khi nào ngươi nấu món Maraqah (món ăn có nước giống như súp hay cháo) thì ngươi hãy nấu với lượng nước nhiều một chút để chia sẻ với người láng giềng của ngươi!” (Muslim).

🌀 Dự án thứ hai mươi một: lời nói tốt lành

Allah Tối Cao và Toàn Năng phán:

﴿ وَفُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا ﴾ [سورة البقرة: ٨٣]

﴿Và các ngươi hãy ăn nói nhã nhặn với mọi người﴾
(Chương 2 – Albaqarah, câu 83).

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ ، فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ » متفق عليه.

“Hãy sợ Hỏa Ngục mà bố thí cho dù chỉ là nửa quả chà là là khô, và nếu như không có thì bằng lời nói tốt lành và nhã nhặn” (Albukhari, Muslim).

Một Hadith khác được ghi lại rằng như sau:

قَالَ النَّبِيُّ -صلى الله عليه وسلم- « إِنَّ فِي الْجَنَّةِ عُرْفًا تُرَى ظُهُورُهَا مِنْ بُطُونِهَا وَبُطُونُهَا مِنْ ظُهُورِهَا ». فَقَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ لِمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ « لِمَنْ أَطَابَ الْكَلَامَ وَأَطْعَمَ الطَّعَامَ وَأَدَامَ الصِّيَامَ وَصَلَّى بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ » صحيح الترمذي.

Nabi ﷺ nói: “Quả thật trong Thiên Đàng có những tòa nhà nhìn thấu từ trong ra ngoài và từ ngoài nhìn thấu

vào trong”. Thế là một người dân sa mạc đứng lên và nói: Nó dành cho ai Thừa Thiên sứ của Allah? Người ﷺ nói: “Dành cho người nào có lời nói tốt lành và tao nhã, người ban bố thức ăn cho người, người thường nhịn chay và người dâng lễ nguyện Salah trong đêm khi mọi người đang ngon giấc” (*Sahih Tirmizhi*).

☞ Dự án thứ hai mươi hai: giúp đỡ người yếu đuối

Ông Anas bin Malik ﷺ thuật lại: Có lần chúng tôi cùng với Nabi ﷺ trong một chuyến đi xa, trong chúng tôi có người nhịn và có người không nhịn. Chúng tôi đã tới một chỗ vào một ngày nắng nóng, đa số chúng tôi lấy những mảnh vải che nắng còn một số thì dùng tay tránh nắng. Những người nhịn chay đã mệt và kiệt sức còn những người không nhịn chay dựng lều và cho vật cuội uống nước. Nabi ﷺ nói :

« ذَهَبَ الْمُفْطِرُونَ الْيَوْمَ بِالْأَجْرِ » متفق عليه.

“Những người không nhịn chay hôm nay bắt đầu có ân phước rồi” (*Albukhari, Muslim*).

☞ Dự án thứ hai mươi ba: An ủi và làm khuây khỏa những người đang gặp cảnh đau buồn

Một Hadith được ghi lại như sau:

قَالَ النَّبِيُّ - صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ - « عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ ». قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَجِدْ قَالَ « فَيَعْمَلُ بِيَدَيْهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ ». قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ أَوْ لَمْ يَفْعَلْ قَالَ « فَيُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفَ ». قَالُوا فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ قَالَ « فَيَأْمُرُ بِالْخَيْرِ ».

أَوْ قَالَ « بِالْمَعْرُوفِ » . قَالَ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ قَالَ « فَيُمْسِكُ عَنِ الشَّرِّ ، فَإِنَّهُ لَهُ صَدَقَةٌ » متفق عليه.

Nabi Muhammad ﷺ nói: “**Tất cả mỗi người Muslim đều phải Sadaqah**”. Các Sahabah nói: Nếu y không có khả năng. Người ﷺ nói: “**Y hãy làm bằng sức lực của mình và mang lại lợi ích cho chính mình, đó là Sadaqah**”. Các Sahabah nói: Nếu y không có khả năng thì sao? Người ﷺ nói: “**Y hãy an ủi người đang gặp chuyện đau buồn**”. Các Sahabah lại nói: Nếu y không có khả năng. Người ﷺ nói: “**Y hãy suy nghĩ về điều tốt, còn nếu y không thể thì y hãy tìm hãm điều xấu rồi y sẽ có ân phước của việc Sadaqah.**” (*Albukhari, Muslim*).

🌀 Dự án thứ hai mươi bốn: thể hiện lòng tốt với mọi người trong lúc đi đường xa

Ông Abu Saeed nói: Trong lúc chúng tôi đang trong chuyến đi xa cùng với Nabi ﷺ thì có một người đàn ông cười trên con lạc đà đến, y bắt đầu nhìn sang phải rồi nhìn sang trái. Thế là Thiên sứ của Allah ﷺ nói:

« مَنْ كَانَ عِنْدَهُ فَضْلٌ ظَهَرَ فَلْيَعُدْ بِهِ عَلَى مَنْ لَا ظَهَرَ لَهُ وَمَنْ كَانَ عِنْدَهُ فَضْلٌ زَادَ فَلْيَعُدْ بِهِ عَلَى مَنْ لَا زَادَ لَهُ » رواه مسلم.

“**Ai mà còn chỗ trên lưng thì hãy chừa nó cho người không có chỗ trên lưng, và ai mà có thừa lương thực thì hãy chi sẻ với người không có lương thực**” (*Muslim*).

Và Thiên sứ của Allah thường là người đi sau trong chuyến đi vì giúp đỡ những người yếu và cầu nguyện cho họ. (*theo Hadith Sahih của Abu Dawood*).

☞ Dự án thứ hai mươi bốn: làm sống lại các Sunnah của Nabi ﷺ

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَنْ أَحْيَا سُنَّةً مِنْ سُنَّتِي فَعَمِلَ بِهَا النَّاسُ كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ عَمِلَ بِهَا لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْئًا وَمَنْ ابْتَدَعَ بِدْعَةً فَعَمِلَ بِهَا كَانَ عَلَيْهِ أَوْزَارٌ مِنْ عَمَلٍ بِهَا لَا يَنْقُصُ مِنْ أَوْزَارِ مَنْ عَمِلَ بِهَا شَيْئًا » صحيح ابن ماجه.

“Ai làm sống lại một điều nào đó từ Sunnah của Ta rồi mọi người làm theo thì y sẽ được ân phước giống như ân phước của những ai thực hành điều Sunnah đó, và những người thực hiện điều Sunnah đó không hề bị giảm mất đi điều gì từ ân phước của họ; ngược lại, ai cải biên một điều Bid’ah (không phải trong đường lối của Nabi) rồi mọi người làm theo thì y sẽ mang tội của những người làm điều Bid’ah đó, và những người thực hiện điều Bid’ah đó dĩ nhiên không giảm mất đi tội lỗi của họ” (Sahih Ibnu Ma-jah).

☞ Dự án thứ hai mươi lăm: đào giếng

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَنْ حَفَرَ بِئْرَ مَاءٍ، لَمْ يَشْرَبْ مِنْهُ كَيْدُ حَرِّيٍّ مِنْ جِنِّ، وَلَا إِنْسٍ، وَلَا طَائِرٍ، إِلَّا أَجَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ بَنَى مَسْجِدًا كَمَفْحَصِ قُطَاةٍ أَوْ أَصْعُرٍ، بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ » رواه ابن خزيمة.

“Ai đào giếng nước, không một sinh vật nào đến uống từ giếng đó từ Jinn, con người và chim muôn mà y không được Allah ban cho ân phước vào Ngày Phục Sinh; và ai

xây một Masjid dù chỉ là rất nhỏ thì Allah sẽ xây cho y một ngôi nhà trong Thiên Đàng” (Ibnu Khuzaimah ghi lại).

📖 Dự án thứ hai mươi sáu: giúp đỡ người có nhu cầu đặc biệt

Một Hadith ghi lại rằng:

عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: « عَلَى كُلِّ نَفْسٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ طَلَعَتْ فِيهِ الشَّمْسُ صَدَقَةٌ مِنْهُ عَلَى نَفْسِهِ ». قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ أَيْنَ أَتَصَدَّقُ وَلَيْسَ لَنَا أَمْوَالٌ قَالَ « لِأَنَّ مِنْ أَبْوَابِ الصَّدَقَةِ التَّكْبِيرَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَتَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ وَتَعْزِلُ الشُّوْكَةَ عَنْ طَرِيقِ النَّاسِ وَالْعُظْمَ وَالْحَجَرَ وَتَهْدِي الْأَعْمَى وَتُسْمِعُ الْأَصَمَّ وَالْأَبْكَمَ حَتَّى يَفْقَهُ وَتَدُلُّ الْمُسْتَدِلَّ عَلَى حَاجَةٍ لَهُ قَدْ عَلِمْتَ مَكَانَهَا وَتَسْعَى بِشِدَّةٍ سَاقِيكَ إِلَى اللَّهْفَانِ الْمُسْتَعْيِثِ وَتَرْفَعُ بِشِدَّةٍ ذِرَاعَيْكَ مَعَ الضَّعِيفِ كُلِّ ذَلِكَ مِنْ أَبْوَابِ الصَّدَقَةِ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ » رواه أحمد.

Ông Abu Zdar رضي الله عنه thuật lại, Thiên sứ của Allah ﷺ nói: “Vào mỗi ngày khi mặt trời đã mọc thì tất cả mỗi bản thân (người Muslim) đều có ân phước của việc Sadaqah cho chính bản thân y”. Tôi (Abu Zdar) nói: Thưa Thiên sứ của Allah! Lấy đâu ra Sadaqah khi chúng tôi không có tiền của gì cả? Người ﷺ nói: “Bởi vì Sadaqah có rất đa dạng: Takbir (nói Ollo-hu-Akbar), Tasbeeh (nói Subha-nolloh), Taheed (nói Al-hamdulillah), Tahleel (nói La-ila-ha-illollo-h), Istighfar (nói Astaghfirullo-h), kêu gọi mọi người làm điều tốt, ngăn cản mọi người làm điều xấu và tội lỗi, nhặt và vứt bỏ những cái gai trên con đường mà

mọi người đi lại, một khúc xương, một cục đá, hướng dẫn người mù, giúp người câm điếc thấu hiểu được vấn đề, chỉ dắt người tìm nơi mà người biết địa điểm, đi giúp người sức yếu, tất cả những thứ đó đều là Sadaqah từ người cho chính bản thân người” (Ahmad).

☞ Dự án thứ hai mươi bảy: làm thoải mái tinh thần cho người bệnh và những người gặp tai họa với những lời trấn an.

Có một Hadith Sahih ghi lại rằng khi vào thăm viếng người bệnh thì Nabi Muhammad ﷺ thường nói với y:

« لَا بَأْسَ ظَهْرٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ » رواه البخاري.

“Không sao đâu, rồi sẽ khỏi thôi insha-Allah” (Albukhari).

Nabi ﷺ nói:

« مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يَعُودُ مَرِيضًا فَيَقُولُ سَبْعَ مَرَّاتٍ أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ إِلَّا أَنْ يَكُونَ قَدْ حَصَرَ أَجَلَهُ » صحيح أبي داود.

“Không một người bè tôi Muslim nào đến viếng thăm người bệnh và y nói bảy lần lời Du-a: ‘As-alullo-ha-azhi-m Rabbal-arshil-azhi-m an yashfi-ka’ – ‘Tôi cầu xin Allah vĩ đại, Đấng Chủ Tế của chiếc Ngai vương vĩ đại cho anh khỏi bệnh’ mà Allah không cho người bệnh đó khỏi bệnh trừ phi y đã chắm dứt tuổi đời của mình” (Sahih Abu Dawood).

Nabi ﷺ nói:

«كُنْ مَعَ صَاحِبِ الْبَلَاءِ تَوَاضَعاً لِرَبِّكَ وَإِيمَاناً» الطحاوي، وهو في السلسلة الصحيحة.

“Hãy cùng với người bị tai họa một cách khiêm nhường, phủ phục và đức tin nơi Thượng Đế của người” (*Attahawi ghi lại trong bộ Sahih của ông*).

🌀 Dự án thứ hai mươi tám: tham gia vào đoàn làm vệ sinh cho các Masjid

Việc tẩy sạch các Masjid khỏi những dấu vết của những thứ Shirk và Bid'ah là việc làm quan trọng nhất, và sau đó là việc tẩy sạch các Masjid khỏi những thứ dơ bẩn và ô uế. Một Hadith ghi lại qua lời thuật của ông Anas bin Malik ﷺ: Có một lần, Nabi ﷺ nhìn thấy cục đờm dãi ở dưới nền đất tại hướng Qiblah của Masjid thì Người đã giận đến đỏ cả mặt. Rồi sau đó có một người phụ nữ thuộc người dân Ansar đã đến làm sạch vết bẩn đó và Người ﷺ đã khen và nói:

« ما أحسن هذا؟ » صحيح أبي داود.

“Thật là một hành động cao đẹp và tốt lành!” (*Sahih Abu Dawood*).

Nabi ﷺ nói:

« عُرِضَتْ عَلَيَّ أَعْمَالُ أُمَّتِي حَسَنُهَا وَسَيِّئُهَا فَوَجَدْتُ فِي مَحَاسِنِ أَعْمَالِهَا الْأَدَى يُمَاطُ عَنِ الطَّرِيقِ وَوَجَدْتُ فِي مَسَاوِي أَعْمَالِهَا التُّخَاعَةَ تَكُونُ فِي الْمَسْجِدِ لَا تُدْفَنُ » رواه مسلم.

“Ta được phơi bày cho thấy các việc tốt đẹp và các việc làm xấu của cộng đồng tín đồ của Ta. Ta thấy việc làm tốt đẹp trong các việc làm tốt đẹp nhất là nhặt và vứt bỏ những trở ngại trên đường còn việc làm xấu trong các việc làm nhất là khạc nhổ trong Masjid mà không chôn đất lại” (Muslim).

﴿ Dự án thứ hai mươi chín: kêu gọi người làm điều tốt và ngăn cản người làm điều xấu và tội lỗi.

Đây là dự án lớn nhất và tốt đẹp nhất trong tháng Ramadan ân phúc. Allah, Đấng Tối Cao và Ân Phúc phán về lời của một vị hiền nhân Luqman khuyên đưa con yếu quý của mình:

﴿ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَىٰ مَا أَصَابَكَ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴾ [سورة لقمان: ١٧]

﴿Và hãy kêu gọi làm điều lành và ngăn cản điều dữ và hãy kiên nhẫn chịu đựng những rủi ro xảy đến với con, bởi vì đó là một sự kiên định trong mục đích thi hành công việc.﴾ (Chương 31 – Luqman, câu 17).

Nabi Muhammad ﷺ nói:

« مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَٰلِكَ أَوْعَفُ الْإِيمَانِ » رواه مسلم.

“Ai trong các người nhìn thấy điều sai trái thì hãy thay đổi nó bằng tay của y, nếu không thể thì bằng chiếc lưỡi của y, nếu không thể thì bằng trái tim của y, và đó là sự yếu ớt nhất của đức tin Iman” (Muslim).

Người Muslim nên sử dụng cách nhẹ nhàng trong lời kêu gọi và ngăn cản. Quả thật, Allah Tối Cao và Ân Phúc đã phán bảo Nabi Musa عليه السلام và Harun عليه السلام như sau:

﴿ اذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿٤٣﴾ فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَىٰ- ﴿٤٤﴾ [سورة طه: ٤٣، ٤٤]

«Hai người hãy đi gặp Fir'aun, quả thật hắn tàn ác và xấu xa quá mức. Tuy nhiên, hai người hãy ăn nói từ tốn và nhã nhặn với hắn may ra hắn sẽ ghi nhớ lời cảnh báo và biết kính sợ (Allah)» (Chương 20 – Ta-ha, câu 43, 44).

Nabi Muhammad ﷺ nói:

«وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَأْمُرَنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَتَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْهُ ثُمَّ تَدْعُوهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ» صحيح الترمذي.

“Ta thề bởi Đấng mà linh hồn Ta nằm trong tay Ngài rằng chắc chắn các người hãy kêu gọi mọi người làm điều tốt và ngăn cản mọi người làm điều xấu và sai trái hoặc Allah suýt gởi đến các người một sự trừng phạt, rồi khi các người cầu xin Ngài thì Ngài sẽ không đáp lại lời cầu xin của các người” (*Sahih Tirmizhi*).

☞ Dự án thứ ba mươi: làm Umrah cho người

Chẳng hạn như làm Umrah cho cha mẹ, người thân, bạn bè như Hadith được thuật lại từ Abu Razeen Al-Aqi-li rằng ông đến gặp Nabi ﷺ và nói: Quả thật, cha tôi đã lớn tuổi, ông không thể đi thực hiện Hajj cũng như Umrah. Nabi ﷺ nói:

« حُجَّ عَنْ أَبِيكَ وَاعْتَمِرَ » أبو داود والنسائي والترمذي.

“Người hãy thực hiện Hajj và Umrah thay cha của người” (*Abu Dawood, Tirmizhi và Annasa-i*).

Do đó, người Muslim được phép thực hiện Hajj và Umrah thay cho người khác, người mà chưa thực hiện Umrah dù đã chết hay người còn sống nhưng lớn tuổi già yếu không có khả năng. Và tốt nhất cho chuyến hành hương Hajj hay Umrah này là chuyến đi độc lập thay cho người khác chứ không phải lồng ghép vào chuyến đi của bản thân.

رَمَضَانَ

